

Motion till Moderaternas årsstämma 2021,

Skövde

Tillägg av tvångslagstiftning gällande gravida missbrukare.

Det är allmänt känt att foster skadas av både alkohol och narkotika i synnerhet tidigt i graviditeten men även under senare del då utveckling av hjärnan sker. Det är inte alltid som symptomen uppstår direkt vid födseln utan kan uppträda flera år senare. Man vet att många kvinnor har en stark drivkraft att skydda sitt ofödda barn och lyckas hålla sig drogfria under graviditeten på frivillig väg. Suget efter droger är dock starkt och för vissa kvinnor med en lång missbrukshistorik räcker inte frivilliga insatser (Nilsson, 2009). Det finns i dagsläget dock inget stöd i lagen att tvångsvårda en gravid kvinna för sitt missbruk i syfte att skydda det ofödda barnet från skador.

Regeringen gav den 7 september 2006 Socialstyrelsen i uppdrag att utreda i vilken utsträckning gravida kvinnor med missbruk får den vård och det långsiktiga stöd de behöver samt om dessa insatser genomförs tillräckligt tidigt för att uppnå en alkohol och narkotikafri graviditet och skapar förutsättningar för ett fungerande föräldraskap. Vidare skulle Socialstyrelsen föreslå de åtgärder som krävs för att säkerställa tidiga insatser till gravida kvinnor med missbruk för att skydda det väntade barnet och hur en indikation för tvångsvård kan utformas (Socialdepartementet, 2009).

Lagförslaget man hade från socialdepartementet innebar då ett tillägg till 4§ i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Tillägget löd: Tvångsvård ska beslutas om någon utsätter sitt ofödda barn för en påtaglig risk att födas med en skada orsakad av missbruket (Socialdepartementet, 2009).

Man föreslog också att tvångsomhändertagandet kunde ske under hela graviditetsperioden och inte bara 6 månader som lagen nu föreskriver (Socialdepartementet, 2009).

Lagförslaget blev aldrig lag, beroende till stor del på att det inte finns någon exakt gräns för vid vilken det är bevisat att alkohol och narkotika ger fosterskador. Man menar då att lagen inte är rättssäker. Man menade också att det var integritetskränkande för kvinnan att bli tvångsvårdad, samt att det fanns en oro för att gravida kvinnor med missbruk inte skulle uppsöka hjälp av mödrahälsovård (MVH) eller socialtjänst om de riskerade tvångsvård.

Det är dock bevisat i många studier att alkohol ger fosterskador och därför förespråkas total avhållsamhet från alkohol och droger under hela graviditeten (Nilsson, 2009).

Den 1 januari 2020 blev FN:s barnkonvention lag i Sverige. Det finns flera artiklar i barnkonventionen som skulle kunna användas i ett utökat LVM.

- Artikel 6: Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 19: Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp.
- Artikel 24: Barn har rätt till bästa möjliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård samt till rehabilitering. Traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas.
- Artikel 33: Barn ska skyddas från narkotika.

Med barnkonventionen som lag i åtanke samt att ny forskning tillkommer kontinuerligt avseende fosterskador och alkohol och narkotika yrkar jag att Moderaterna verkar för en lagändring enligt följande:

- Att 4§ i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) skrivs om med tillägget: Tvångsvård ska beslutas om någon utsätter sitt ofödda barn för en påtaglig risk att födas med en skada orsakad av missbruk.
- Att för en kvinna, som har beretts vård med stöd av ovanstående skäl, får vården pågå under hela återstående graviditeten och längst till och med en månad efter barnets födelse.
- Att översända motionen i sin helhet till förbundsstämman.
- Att översända motionen till partistämman,
- Att översända motionen till riksdagsgruppen för beaktande, samt
- Att översända motionen till partistyrelsen för beaktande.

Referenser

Nilsson, E. (2009). *Tvångsvård av gravida missbrukare*. Örebro: Örebro universitet.

Socialdepartementet. (2009). *Insatser för en alkohol- och narkotikafri graviditet. Ds 2009:19*. Stockholm: Regeringskansliet.

Anna Bergman

Moderaterna i Skövde

Styrelsens yttrande:

Styrelsen delar motionärens uppfattning att fosterskador orsakade av missbruk, så långt det är möjligt, ska förebyggas. Styrelsen föreslår därför årsmötet att anta motionen som sin egen och sända den till Moderaterna Västra Götalands förbundsstämma med hemställan om vidare befordran till partiets arbetsstämma/partistämman.